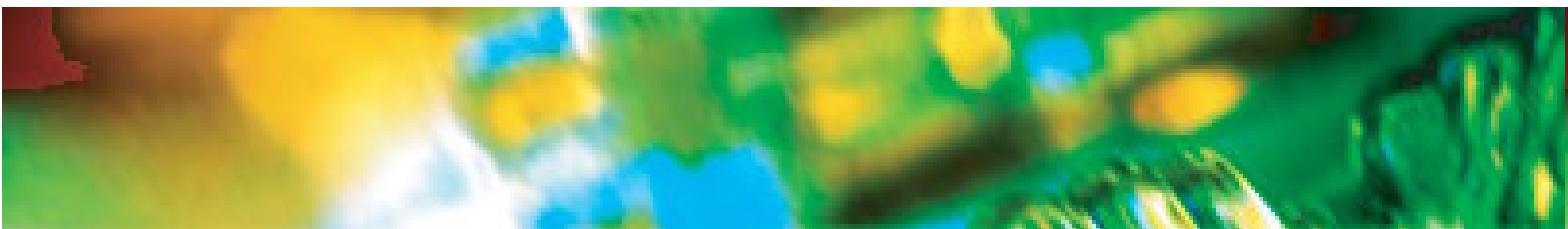

Ledreborg Allé 40 1.
2820 Gentofte

Tlf. 3977 7300
www.videncenterforallergi.dk

VIDENCENTER *for* ALLERGI

Årsrapport 2004

Dermatologisk afd. K
Amtssygehuset i Gentofte

Lungemedicinsk afd. Y
Amtssygehuset i Gentofte

Dermatologisk afd. I
Odense Universitets Hospital

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Sundhedsstyrelsen

Indhold

Indledning og kort opsummering	3
- Om Videncentret.....	3
- Status for forskning i 2004	3
- Overvågning og kvalitetsudvikling –status	4
- Formidling 2004	4
- Evaluering og fremtid.....	4
Kort beskrivelse af de enkelte ph.d-projekter	5
- Allergi, parfumestoffer og slimhindsymptomer	5
- Allergi over for hårfarver	6
- Kontaktallergi over for metyldibromo glutaronitrile.....	7
- Kombinationseffekter af allergener og irriteranter	8
- Dosis-respons sammenhæng for kontaktallergi.....	9
- Kromallergi –et klinisk og cellulært studie	10
- Håndeksem hos tvillinger	11
- Patienters handlinger i relation til allergisk kontakteksem.....	12
Andre forskningsprojekter	13
- Peroral udsættelse for nikkel – en metaanalyse.....	13
- Farvestoffer i overføringsmærker til huden.....	13
- Parfume-allergi	13
- Allergi forårsaget af kosmetiske produkter	13
Klinisk database for kontaktallergi – status 2004	14
- Netværk	14
- Indikatorer og standardisering	14
- Anvendelse af data til forebyggelse.....	15
- Styregruppe.....	15
- Nye tiltag i 2005	16
Overvågning af sjældent forekommende allergener	16
Formidling	17
- Repræsentation i ekspertråd.....	17
- Kommunikation af resultater til myndigheder.....	17
- Studiebesøg.....	18
- Seminarer afholdt af Videncentret.....	18
- Videnskabelige publikationer	19
- Foredrag	21
Uddannelse/undervisning.....	24
- Vejlederfunktion	24
- Ekstern undervisning	24
- Intern undervisning	25
- Deltagelse i kongresser	26
- Kurser	26
Finansiering og forskningsstøtte	27
International ekspertevaluering af Videncentret	28
Videncentrets organisation	28
Medarbejdere i 2004.....	30

Indledning og kort opsummering

Om Videncentret

Videncenter for Allergi over for kemiske stoffer i forbrugerprodukter blev indviet i oktober 2001.

I praksis har 2004 således været Videncentrets 3. funktionsår.

Hovedfinansieringen er kommet fra Miljø- og Sundhedsstyrelsen i fællesskab, der også begge deltager i Videncentrets styregruppe.

Videncentret har forsat til formål, at forebygge allergi over for kemiske stoffer ved forskning, overvågning og formidling.

Til at løse denne opgave har der i 2004 været en daglig leder, 8 ph.d.-studerende med forskellig akademisk baggrund samt en IT-medarbejder og en sekretær. Herudover har en række professorer og lektorer ved Københavns og Syddansk Universitet lagt deres arbejdskraft i Centret som forskningsledere.

Centret har som i de øvrige år haft mange samarbejds- og kontakflader, både nationalt og internationalt. Der har således været et tæt samarbejde med patient- og forbrugerorganisationer, med videnskabelige institutter inden for kemi, molekylær biologi, epidemiologi, arbejdsmedicin og pædagogik, med netværk af praktiserende speciallæger og forskellige specialafdelinger på universitets-hospitaler.

Videncentrets arbejdsmetode er fortsat projektbaseret vidensgenerering, hvor hvert projekt har sin egen faglige styregruppe. Alle projekter tager udgangspunkt i en klinisk problemstilling og har forebyggelse som mål. Videncentret er derfor, som noget særligt, etableret i tæt kontakt med de enheder i hospitalsvæsnet, hvor personer med allergisk sygdom behandles. Tanken har været, at man herved sikrer den optimale forskning og vidensformidling, idet der går kortest mulig tid fra ny viden opstår om forebyggelse af allergi til det er formidlet til fx. industri og administrative myndigheder, som skal udmønte forskningen i praksis.

Status for forskning i 2004

Der er otte igangværende større projekter inden for forebyggelse, miljø og allergi over for kemiske stoffer. Disse projekter er etableret som ph.d.-forløb og beskæftiger sig med allergi over for hårfarver, konserveringsmidler, parfumestoffer og metaller. Desuden er der mere tværgående projekter om optimeret information af patienter med kontaktallergi, sammenhæng mellem allergi og luftvejssymptomer over for parfumestoffer, effekten af kombinerede udsættelser for allergifremkaldende og lokalirriterende stoffer, etablering af en ny risikovurderingsmodel for kontaktallergi samt kortlægning af risikofaktorer for håndeksem.

Resultaterne er blandt andet formidlet i 27 videnskabelig publikationer, herudover er et af studierne afsluttet med indlevering af en ph.d.-afhandling. I praksis har forskningsprojekterne på nuværende tidspunkt resulteret i anbefalinger fra EU-kommissionens videnskabelige komité til begrænsninger i anvendelsen og forbud mod flere allergifremkaldende stoffer.

Ph.d.-afhandlingen og en række af de enkelte studier har medført, at der pågår en revurdering af anvendelsen af konserveringsmidlet metyldibromo glutaronitrile i kosmetik i EU. Herudover har Videncentret medvirket til udviklingen af en ny diagnostisk test for parfumeallergi i huden og en øget indsigt i en lang række problemstillinger, herunder risikofaktorer for luftvejssymptomer ved udsættelse for kemiske stoffer, kortlægning af potentiet allergifremkaldende stoffer i hårfarve, betydningen af forskellige former for krom ved læderallergi og behovet for optimeret information af personer med kontaktallergi.

Overvågning og kvalitetsudvikling –status

Den nationale kliniske database for kontaktallergi etableredes 1. oktober 2002. Formålet var, at generere data til at følge forekomsten af allergi og eventuelle effekter af forebyggelse. Database er bygget op som et netværk bestående af alle medlemmerne af Den Danske Kontaktdermatitis Gruppe.

I 2004 blev database udvidet med to nye speciallægeklinikker og hudafdelingen på Marselisborg Hospital i Århus.

Der blev i 2004 rapporteret data for ca. 4.000 patienter og hyppigheden af de vigtigste allergener offentliggøres på Videncentrets hjemmeside med kommentarer. Desuden har data dannet grundlag for en videnskabelig artikel om årsagerne til allergi over for konserveringsmidlet methyl-dibromo glutaronitril. Artiklen er sendt til EU-kommissionen som dokumentation for, at en revideret risikovurdering af stoffet er påkrævet.

Den nationale database er basis for arbejde med standardisering og dokumentation for kvaliteten af de sundhedsydelse, som vedrører kontaktallergi. Der er udarbejdet retningslinier og standarder for diagnosticering af kontaktallergi i 2003 på baggrund af en evidens gennemgang, svarende til retningslinierne for Det Nationale Indikator Projekt. Klinikkerne har arbejdet efter disse retningslinier i 2004 og målopfyldelsen er generelt pæn, men der vil blive arbejdet mere intensivt med kvalitetsudvikling i 2005. I 2004 har der også været fokus på patientinformation og der er igangsat en revision af alle skriftlige

patientinformationer om kontaktallergi, hvilket vil fortsætte i 2005. Arbejdet omkring kvalitetsudvikling er støttet af Amdsrådsforeningen og Sundhedsstyrelsen med ekstra midler.

Formidling

Formidling af resultater fra Videncentret foregår via hjemmesiden, ved forskningsseminarer og via møder med patient-, industri-, og forbruger/interesseorganisationer. I flere tilfælde er Videncentrets forskningsresultater sendt direkte til EU-Kommissionen og med dokumenteret effekt.

I 2004 har Videncentret produceret 27 videnskabelige artikler, heraf er 14 trykt og de 13 antaget til publikation. Ydermere er der holdt mere end 60 videnskabelige foredrag eller undervisnings-seancer forestået af Videncentrets medarbejdere. Videncentret har haft studiebesøg af den svenske Vårdalstiftelse, som uddeler midler til allergiforskning i Sverige og af allergiforskere fra Karolinska Institutet i Stockholm.

Evaluering og fremtid

Videncentrets aktiviteter blev evalueret af et internationalt ekspertpanel i januar 2004, dvs. efter at have været etableret i ca. 2 år. Ekspertpanelet betegnede Videncentret som unikt i Europa og anbefalede en fortsættelse af aktiviteterne. Videncentret har en fortsat basisbevilling fra Miljø- og Sundhedsstyrelsen i fællesskab, foreløbig for de næste 3 år.

Videncenter for Allergi, marts 2005

Kort beskrivelse af de enkelte ph.d-forskningsprojekter

Allergi, parfumestoffer og slimhinde-symptomer

Projektet gennemføres af cand. med. Jesper Elberling som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet og består af en epidemiologisk samt en eksperimentel del.

Det epidemiologiske studie blev gennemført som en spørgeskema undersøgelse i samarbejde med Center for Forebyggelse og Sundhed, Amtssygehuset i Glostrup samt Allergiklinikken, RH.

Formålet var at beskrive, hvordan slimhindsymptomer over for duftstoffer manifesterer sig i befolkningen, samt at beskrive en mulig sammenhæng til allergi, overfølsomhedssygdomme i hud og luftveje samt andre helbredsmæssige, psykologiske og sociale faktorer.

Resultaterne er præsenteret i tre publikationer (*pub.no.1,16,17*) og dette delstudie blev endeligt afsluttet i 2004.

Den eksperimentelle del gennemføres aktuelt som et case-kontrol studie i samarbejde med Referencelaboratoriet RH og Allergi-klinikken, RH.

Formålet er at undersøge mulige patofysiologiske mekanismer for slimhindsymptomer over for parfume. Herunder, hvorvidt slimhindsymptomer relateret til parfume kan kvantificeres ved:

- provokation med parfume afdampning i øjenslimhinden (dobbelblindet og placebokontrolleret)
- bronchial provokation med capsaicin (målt som antal host)
- hudreaktivitet over for mælkesyre
- basofil histaminliberering overfor parfumestoffer

21 eksemplere patienter med slimhindsymptomer over for parfume samt 21 køn- og aldersmatchede kontrolpersoner gennemførte undersøgelsesprogrammet. Resultaterne er ved at blive gjort op og studiet forventes afsluttet i 2005.

*En undersøgelse af 1200 københavnske borgere har vist, at dagligdagens udsættelser for **parfume og andre kemiske stoffer** kan være årsag til gener fra øjne og luftveje hos mange mennesker:*

- 40 % af de adspurgte havde oplevet sådanne gener inden for det sidste år
- 2-4 % oplevede at deres udfoldelsesmuligheder i erhvervsmæssige og sociale henseender blev begrænset af symptomerne.
- Symptomer udløst af parfumerede produkter blev rapporteret dobbelt så hyppigt fra øjne og øvre luftveje i forhold til nedre luftveje.

Patienter med nedre luftvejssymptomer over for parfume sås i et forsøg at have en øget reaktivitet målt ved indånding af capsaicin, et slimhindeirriterende stof, i forhold til raske kontroller. Hvilket ikke var tilfældet for patienter med symptomer udelukkende fra øjne og øvre luftveje. Resultaterne har givet ny viden om symptomer fremkaldt af parfume og andre kemiske stoffer, som rapporteres i befolkningen:

- Symptomerne er irriterende modsat specifik allergiske
- De nerver, som kan sanse kemiske stoffer, er formentlig involverede, hvis man har nedre luftvejssymptomer.

Samarbejdspartnere: Center for Forebyggelse og Sundhed, Amtssygehuset i Glostrup, Allergiklinikken, Rigshospitalet, Referencelaboratoriet Rigshospitalet samt Lungemedicinsk afd., Amtssygehuset i Gentofte.

Allergi over for hårfarver

Projektet gennemføres af cand. pharm. Heidi Søsted som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet i samarbejde med dermatologisk afd. I, Odense Universitetshospital. Projektet består af en række delstudier.

Baggrund: Allergi over for hårfarve kan give meget svære symptomer i form af hævelse i ansigtet og på halsen og/eller eksem i hårbund og ansigt. På trods heraf søger ikke alle med symptomer læge og der er ikke noget overblik over, hvor mange i befolkningen, der har allergi/allergilignende reaktioner på hårfarve (*pub.no.13*). Der bruges mange forskellige kemikalier i hårfarveprodukter og det er usandsynligt, at alle tilfælde af hårfarveallergi kan diagnosticeres ved udelukkende, som nu, at anvende enkelte farvestoffer som fx. p-phenylenediamine (PPD).

Det første delstudie havde til formål, at identificere alle hårfarvestoffer i Europa samt kortlægge, hvor meget hvert enkelt blev brugt. Derefter at estimere sensibiliseringspotentialer for hvert enkelt farvestof ved brug af kvantitativ structure-activity relationships (QSAR) og rangordne alle farverne i forhold til hinanden. Endelig var formålet, at gruppere farvestofferne i clustre ud fra deres fysisk-kemiske egenskaber, med henblik på udvælgelse af farvestoffer til supplerende diagnostiske tests. 229 stoffer indgik i QSAR-analysen. I 75 % af tilfældene blev stofferne prædikeret som moderat til stærkt sensibiliserende, 22% var svagt sensibiliserende og kun 3 % blev prædikeret til at være ekstremt svagt eller ikke sensibiliserende. De 8 stoffer, der blev anvendt i største mængder i år 2002, viste sig alle at være stærkt til moderat sensibiliserende. Der blev udarbejdet en liste på 21 stoffer udvalgt på baggrund af sensibiliseringspotentialer, anvendelse og clusteranalysen. Disse stoffer foreslås udviklet til en diagnostisk screeningsserie for hårfarveallergi mhp. optimeret diagnostik (*pub. no. 12*).

I det andet delstudie var formålet, at identificere farveprecursere og koblere i hårfarveprodukter, der havde været årsag til kontaktallergisk reaktion og sammenligne data med indholdet af disse komponenter i et randomiseret udvalg af lignende produkter. Patientmaterialet bestod af 9 personer, der havde haft en allergisk reaktion forårsaget af et hårfarveprodukt og hvor produktet var tilgængeligt. Der var ingen signifikant forskel på indholdet af kendte allergifremkaldende farvestoffer i de tilfældigt udvalgte produkter og i de produkter, som havde forårsaget allergiske reaktioner. Toluene-2,5-diamine var årsag til allergisk reaktion i koncentrationer ned til 0,18% og m-aminophenol i koncentrationer ned til 0,015%, hvilket er under 10 gange lavere end de koncentrationer, der er tilladt i hårfarver (*pub no. 13*).

I det tredje delstudie undersøgte forekomsten af allergi/allergilignende symptomer over for hårfarve i befolkningen ved hjælp af interview. 4000 personer blev tilfældigt udvalgt til interview via deres personnummer. Svarprocenten var 65.2% og undersøgelsen viste at 18,4% af mænd og 74,9% af kvinder har prøvet at farve deres hår. 5,3% af disse har haft en allergisk/allergilignende hudreaktion på grund af hårfarvningen. Typisk starttidspunkt for hårfarvning var 16 års alderen (*pub. no. 26*).

- *Hovedparten af de mest anvendte hårfarvestoffer er stærkt til moderat allergifremkaldende prædikeret ud fra deres fysisk/kemiske egenskaber.*
- *Totredjedele af kvinder og en femtedel af mænd har prøvet at farve deres hår. Debutalderen er typisk 16 år. Ca. 5% har oplevet allergiske/allergilignede symptomer efter hårfarvning.*

Samarbejdspartnere: Forbrugerrådet, Statens Institut for Folkesundhed, Socialforsknings instituttet, Unilever Colworth, England, University of Santiago de Compostela, Spanien.

Kontaktallergi over for methyldibromo glutaronitrile

Projektet er gennemført af cand. scient. Charlotte Devantier Jensen som et ph.d.-studium ved Syddansk Universitet i samarbejde med dermatologisk afd. K, Amtssygehus i Gentofte.

Baggrund: I de senere år er man blevet opmærksom på konserveringsmidlet methyldibromo glutaronitril (MDBGN) på grund af en betydelig stigning i hyppigheden af allergi over for kemikaliet i Europa. EU-Kommissionen har udstedt et foreløbigt forbud mod brugen af MDBGN i kosmetiske produkter, der bliver på huden, mens anvendelsen af MDBGN i produkter, der vaskes af huden, vil fortsætte som hidtil. Nogle typer produkter, såsom håndsæber, anvendes potentielt mange gange om dagen og vil muligvis udgøre en ligeså stor risiko for allergi som en begrænset brug af produkter, der ikke skylles af huden efter brug, såsom cremer og lotioner.

Formålet med projektet var, at karakterisere det allergiske respons over for MDBGN hos personer, der er allergiske over for stoffet i tre kliniske eksponerings-studier, hvor eksponeringen efterligner den normale brug af f.eks. kosmetiske produkter.

I første eksponeringsforsøg deltog 19 kontaktallergiske personer i en dobbeltblindet, randomiseret åben applikationstest med to flydende sæber henholdsvis med og uden MDBGN i den højest tilladte mængde. 7/19 (37%) udviklede allergisk kontakteksem fra sæben indeholdende MDBGN. Dette forsøg viser at eksponering for et sæbe-produkt indeholdende den maksimalt tilladte mængde MDBGN let kan fremkalde allergisk kontakteksem hos allergiske personer og indikerer at den tilladte mængde MDBGN i produkter, der vaskes af huden igen, er for høj (*pub no. 2*).

I det andet eksponeringsforsøg undersøgte om én højdosis eksponering om dagen er mere eller mindre potent end flere lavdosis eksponeringer med hensyn til fremkaldelse af allergisk kontakteksem. MDBGN-allergiske personer blev eksponeret for MDBGN i et dobbeltblindet, randomiseret design. To hudområder blev påført lige store mængder MDBGN dagligt, men det blev påført hhv. af én gang eller fordelt på 4 applikationer af mindre doser. Resultatet var at den enkelte højdosis og de flere lavdosis eksponeringer havde tilnærmelsesvis det samme potentiale for at provokere allergisk kontakteksem. Det betyder, at antallet af daglige eksponeringer skal indgå i risikovurderingerne af allergifremkaldende stoffer og er særlig relevant i forhold til fx. flydende håndsæbe (*pub.no. 22*).

Det tredje forsøg havde til formål, at undersøge om hud med tidligere MDBGN-eksem har en øget reaktivitet, hvis det senere eksponeres for allergenet. I forsøget blev der først fremprovokeret allergisk kontakteksem på ryggen og på armene af MDBGN-allergiske deltagere. Efter 1 måned, hvor eksemet fik lov til at hele, blev disse tidligere inflammerede områder igen provokeret med MDBGN. Re-eksponeringen foregik ved både lappetestning og en brugstest med en sæbe indeholdende MDBGN. På de tidligere eksematiserede områder på ryggen sås statistisk signifikant øgede lappetestreaktioner sammenlignet med normal hud. 9 testpersoner udviklede allergisk kontakteksem fra sæbevask på armene og heraf havde 8 et øget allergisk respons på de hudområder, der tidligere havde været eksematiseret. Det kan konkluderes, at selvom allergisk kontakteksem synes helet, vil huden for en tid have en øget følsomhed over for eksponering med allergenet (*pub.no. 23*).

Modellen vil være anvendelig til testning af allergener i produkter, der vaskes af huden, idet eksponeringsforholdene er optimerede. *Projektet er afsluttet med en ph.d.-afhandling, der er indleveret til Universitet januar 2005.*

Kombinationseffekter af allergener og irriteranter.

Projektet er gennemført af cand. med. Line Kynemund Pedersen som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet.

Baggrund og formål.

Studiet vedrører effekten af samtidig udsættelse for flere allergener/irriteranter på provokation af allergisk eksem. Dette er et studie, der simulerer den komplekse men realistiske udsættelse for flere stoffer samtidig med ens eller forskellige toksikologiske egenskaber (*pub.no.5, oversigtsartikel*). Sigtet med projektet er, at bidrage til en øget forebyggelse ved blandt andet at øge forståelsen for betydningen af kombinationseffekter. Projektet består af en række delstudier.

I det første delstudie kombineredes allergenet methyldibromo glutaronitrile (MDBGN) med en fast dosis af et sæbestof (natrium lauryl sulfat), et design relevant for anvendelsen af sæber og shampoo. Det blev fundet, at kombinationen af allergenet MDBGN med et sæbestof øgede hudreaktionen med en faktor 6.4 (*pub. no. 4*).

I det andet delstudie testedes MDBGN i to forskellige formuleringer, for at vurdere effekten af vehikel, en creme med et højt fedtindhold versus en creme med et lavt fedtindhold, på den allergiske reaktion i huden. Studiet viste, at i en anvendelsestest reagerede de fleste på cremen med MDBGN og lavt fedtindhold. Årsagen kan være, at forsøgspersonerne brugte mere af cremen med det lave fedtindhold, formentlig fordi den er nemmere at dispensere end cremen med den høje fedtindhold. I tilgift studeredes indflydelsen af koncentrationen af MDBGN. I alt 55% af forsøgspersonerne reagerede med allergisk eksem ved anvendelse af en creme med 50 ppm (0.005%) methyldibromo glutaronitrile i, en mængde som har været

foreslået af industrien som sikker i forhold til risiko for kontaktallergi (*pub.no. 6*).

Yderligere er der udført to studier

vedrørende den kombinerede effekt af to irriteranter, et sæbestof natrium lauryl sulfat (SLS) og et alkoholbaseret desinfektionsmiddel. Studierne vedrører dels to dages eksponering og dels 10 dages eksponering med SLS og alkoholbaseret desinfektionsmiddel på separate hudområder og alternerende på samme hudområde.

De to studier viser, at gentagen vask med sæbe(stof) giver signifikant øget hudirritation i forhold til det samme antal afvaskninger med alkoholbaseret desinfektionsmiddel.

Alternerende anvendelse er mindre hudirriterende end anvendelsen af bare sæbe og mere end anvendelsen af bare alkoholbaseret desinfektionsmiddel. Der er således ikke tale om nogen synergistiske interaktion imellem de to irriteranter, sæbestof og alkoholbaseret desinfektionsmiddel.

I praksis betyder det, at man med fordel kan udskifte nogle af de traditionelle håndvaske med sæbe og vand med alkoholbaseret desinfektion (*pub. no. 25*).

- *Kombination af allergenet methyldibromo glutaronitrile (MDBGN) med irriteranten natrium lauryl sulfat (et sæbestof) øger hudresponset med en faktor 6.4 hos personer, der er allergiske over for MDBGN.*
- *MDBGN provokerer allergisk eksem i lave koncentrationer (50 ppm) i creme. Creme med lavt fedtindhold giver flere hudreaktioner end creme med højt fedtindhold, formentlig pga. anvendelse af en større mængde creme.*
- *Alkoholbaseret huddesinfektion giver mindre hudirritation end sæbevask. Alternering mellem de to irriteranter giver også mindre hudirritation end sæbevask alene.*

Projektet afsluttes med en ph.d.-afhandling, der indleveres forår 2005.

Dosis-respons sammenhæng for kontaktallergi – en risikovurderingsmodel

Projektet udføres af cand. med. Louise Arup Fischer som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet.

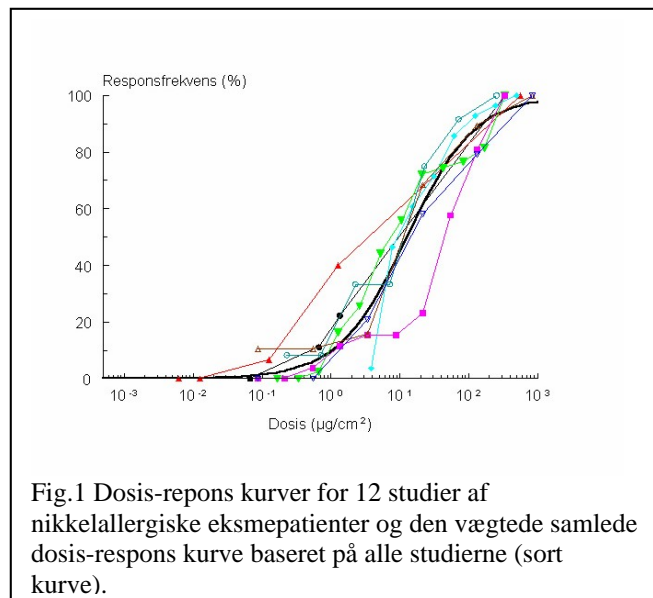
Baggrund

Prævalensen af kontaktallergi i baggrundsbefolkningen er ifølge en dansk undersøgelse 15,9 %. Kontaktallergi opstår, når huden kommer i kontakt med et potentielt allergen og immunforsvaret bliver aktiveret. Mange udsættes for mulige allergener i forbindelse med f.eks. arbejde, husholdning og kosmetiske produkter. Inden nye potentielle allergener kommer på markedet foretages en risikovurdering, og det fastlægges hvilke koncentrationer, der er acceptable i forskellige produkter. Trods dette ses stadig tilfælde af allergi over for nye stoffer.

Formålet med ph.d. projektet er at udvikle et videnskabeligt system til vurdering af hvilke niveauer af allergen, der kan anvendes uden allergi opstår. Systemet opbygges på baggrund af eksponeringstest foretaget på allerede sensibiliserede personer, og skal anvendes til at forudsige eliciteringsrisiko og muligt no-effect niveau. Resultaterne sammenlignes med de eksisterende risikovurderingsmodeller. Tanken er, at dette videnskabeligt funderede system vil kunne anvendes til fastsættelse af grænseværdier og dermed forebyggelse. Endvidere vil de fundne data i sig selv give viden, om de undersøgte allergener (nikkel, konserveringsmidlet methylidibromo glutaronitril og parfumestoffet isoeugenol).

I 2004 er gennemført en samlet analyse af publicerede eksperimentelle okkluderede nikkel (Ni) dosis-respons studier. En samlet estimeret nikkel dosis-respons kurve for alle studierne tilsammen er blevet udregnet, og eliciteringsdoser fastlagt. Herved blev det

bl.a. estimeret, at 10 % af en nikkelsensibiliseret population vil reagere på $0,44 \mu\text{g Ni/cm}^2$ i en lappetest (Fig 1).

Disse resultater blev sammenlignet med andre eksperimentelle nikkel eksponeringsstudier, og det blev bl.a. fundet, at åben eksponering for nikkel giver en højere eliciteringsdosis end den okkluderede eksponering dvs. lappetesten, mens den penetrerende eksponering, som ved piercing giver en lavere eliciteringsdosis (*pub.no. 18*).

- Den koncentration af nikkel, der vil provokere allergisk kontakteksem hos 10 % af en nikkelallergisk population ved lappetest, er estimeret til $0,44 \mu\text{g Ni/cm}^2$.
- Eliciteringsdosis for nikkel ved en åben eksponering er højere end ved en lukket eksponering ud fra litteraturen.
- Eliciterings/sensibiliseringsdosis ved penetrerende eksponering er lavere end ved en lukket eksponering ud fra litteraturen

Nyt studie

Der er igangsat et klinisk studie, som undersøger sammenhængen mellem total dosis allergen (nikkel), areal og dosis/areal ved elicitering af kontaktallergi.

Kromallergi - et klinisk og cellulært studie

Projektet udføres af cand. scient. Malene Barré Hansen som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet.

Det kliniske studie.

Baggrund og formål

Den hyppigst kendte årsag til kromallergi i Danmark er kromgarvet læder, der anvendes til forbrugerprodukter som sko, handsker og urremme. Det er en krom III forbindelse der anvendes til lædergarvning, men under bearbejdningen af læderet kan spormængder af krom VI også dannes. Det færdige læderprodukt kan således både indeholde krom III og krom VI. Da over 80% af al læder bliver garvet med krom, er det vanskeligt at undgå kromeksponering hvilket resulterer i en dårlig prognose for allergisk kontakteksem over for krom.

Status

Et dosis-respons studie med krom er fuldført. Det har ført til fastlæggelse af en tærskelværdi for udløsning af allergisk kontakteksem. Resultaterne viste, at både krom III og krom VI kan være afgørende for udløsning af eksem og forebyggelse af allergi fra læderprodukter skal derfor omfatte regulation af begge kromstadier. Resultaterne er publiceret i et videnskabeligt tidsskrift¹

I den næste del af det kliniske studie studeres sammenhængen mellem mængden af total krom VI og biotilgængeligt krom III i kromgarvet læder og læderets evne til at udløse eksem hos krom-allergiske patienter. Kromallergiske patienter, der tidligere har reageret overfor egne læderprodukter rekrutteres til studiet. Patienterne eksponeres for 23 kromgarvede læderprøver. Disse læderprøver varierer mht. indholdet af krom III og krom VI. En vegetabilsk garvet læderlap fungerer som negativ kontrol. Alle læderlapper påsættes patientens ryg i 48 timer

hvorefter reaktionerne aflæses. For at vurdere effekten af lædereksponering over en længere tidsperiode får patienterne desuden udleveret et læderarmbånd, som de skal gå med over 14 dage. Tilsammen vil dosis-respons studiet og læderstudiet kunne bruges til at vurdere, hvilket niveau af krom VI og krom III i læderprodukter, der kan tolereres af krom-allergiske patienter. Studiet ventes afsluttet foråret 2005.

Det cellulære studie.

Baggrund og formål

Allergisk kontakteksem diagnosticeres ved en lappeprøve, hvor patienten eksponeres for små mængder af mulige allergiske stoffer på ryggen. Denne test er tidskrævende og det vil derfor være af stor værdi at udvikle en test, hvor patienten kan diagnosticeres på basis af en blodprøve.

Identificeringen af en unik genprofil i blodlegemer fra allergikere i forhold til ikke-allergikere vil potentielt kunne danne det videnskabelige grundlag for en sådan diagnostisk test.

Status

I aktuelle projekt benyttes micro- array teknologien til identificering af gener, der specifikt er udtrykt i hvide blodlegemer fra kromallergikere i forhold til celler fra ikke-allergiske kontroller. Første del af studiet er netop afsluttet og 26 gener, blev identificeret, som var signifikant forskellige hos patienter i forhold til raske². Dette studie var et øjeblik-billede. I næste del af studiet integreres en temporal dimension, hvor de hvide blodlegemer stimuleres over flere tidsintervaller. Hermed vil vi få en mere detaljeret og sikker viden om fluktuationerne i genudtrykket og på basis heraf, vil vi kunne udvælge mulige kandidatgener til en diagnostisk test.

Samarbejdspartnere: Institut C, Panum Institutet

¹Hansen MB et al. Chromium Allergy: Significance of both Cr(III) and Cr(VI). *Contact Dermatitis*. 49(4):206-12, 2003.

² Hansen MB, Skov L, Menné T, Olsen J. Gene Transcripts as potential diagnostic markers for allergic contact dermatitis. *Contact Dermatitis* 2005:submitted

Håndeksem hos tvillinger – en follow-up undersøgelse med henblik på risikofaktorer og prognose.

Projektet udføres af cand. med. Anne Lerbæk Sørensen MD, som et ph.d.-studium ved Københavns Universitet.

Baggrund

Håndeksem er en hyppigt forekommende sygdom. Risikoen for at få håndeksem i løbet af livet er omkring 10 % og ca. 5 % af befolkningen er plaget af håndeksem på et tilfældigt valgt tidspunkt. Håndeksem er den hyppigst anerkendte arbejdsbetingede lidelse i Danmark og rammer hyppigst kvinder og unge. Den gennemsnitlige varighed af håndeksem er ca. 10 år.

En effektiv og målrettet forebyggelse af håndeksem er derfor ønskelig. Dette kræver detaljeret viden om risikofaktorer for at udvikle håndeksem og risikofaktorer for længerevarende og kronisk håndeksem. Kendte risikofaktorer for udvikling af håndeksem er kontaktallergi, atopisk eksem og udsættelse for vådt arbejde. Resultater fra et tvillingestudie gennemført i 1996-99 tyder desuden på, at arvelige faktorer har betydning for udvikling af håndeksem.

Projektet

I foråret 2004 igangsattes en opfølgende undersøgelse af det tidligere tvillingestudie med henblik på at undersøge disse arvelige faktorer nærmere. Projektet, der gennemføres som et ph.d.-studie, er en undersøgelse af enæggede og tveæggede tvillinger med og uden håndeksem, hvilket giver en unik mulighed for at undersøge betydningen af både arvelige og miljømæssige risikofaktorer. Enæggede tvillinger er genetisk identiske, mens tveæggede tvillinger deler halvdelen af deres gener, ligesom almindelige søskende. Hvis de enæggede tvillinger derfor ligner hinanden mere mht. hyppigheden af håndeksem end de tveæggede tvillinger, betyder det, at arvelige faktorer har betydning

for udvikling af håndeksem. Desuden er det muligt at beregne, hvor meget de arvelige risikofaktorer betyder i forhold til de miljømæssige risikofaktorer.

Der er udviklet et spørgeskema, der udsendes til de 5600 tvillinger, som deltog i undersøgelsen i 1996-99. Næste fase af projektet er en opfølgende klinisk efterundersøgelse og testning for kontaktallergi af en mindre gruppe af tvillingerne som havde håndeksem i 1996-99 (ca. 600). Desuden indsamles blodprøver med henblik på senere identifikation af genetiske markører. Endelig er der planlagt en klinisk eksperimentel undersøgelse af hudens reaktion på irriterende stoffer med henblik på direkte at evaluere arvelige faktoreres betydning for hudbarrierefunktionen. På længere sigt er målet, at vores øgede viden omkring sygdommens udvikling og prognose gør os i stand til at tilrettelægge en målrettet primær og sekundær forebyggelsesindsats.

Samarbejdspartnere: Det Danske Tvillingeregister, Syddansk Universitet.

Patienters handlinger i relation til allergisk kontakteksem - om sociale forskelle og forholdet mellem viden og handling

Projektet udføres af cand. Eline Noiesen, sygeplejerske, cand.mag. som et ph.d. projekt ved Pædagogisk Universitet, København

Baggrund

Det er velkendt, at der ofte er uoverensstemmelse mellem sundhedspersonalets anbefalinger og patienters handlinger. Dette tages ofte som udtryk for, at patienterne mangler viden. Sociologisk inspirerede studier viser imidlertid, at forskelle i sociale erfaringer og de sociale livsomstændigheder ubevidst fører til socialt forskellige måder at håndtere hverdagslivet med en sygdom, herunder kontaktallergi.

Et kvalitativt studie, gennemført i Videncenter for Allergi, indikerer, at den information, der gives af sundhedspersonalet i højere grad passer til de handlemuligheder, som patienter fra højere sociale lag har og kun i mindre grad mod de handlemuligheder, som patienter fra lavere sociale lag har (*pub. no 3*). Studiet indikerer også, at patienter fra lavere sociale lag forsøger at handle som anbefalet, men de "oversætter" anbefalingerne til de handlemuligheder, de har. Disse forskellige sociale versioner genkendes ikke altid af sundhedspersonalet som de medicinske anbefalinger under udførelse.

Formål:

- at beskrive og analysere hvordan socialt forskellige grupper af patienter håndterer dagligdagen med allergisk kontakteksem - herunder betydningen af viden
- at beskrive og analysere socialt forskellige versioner af de medicinske informationer
- at udvikle og afprøve socialt forskellige informationsmetoder og socialt forskellige instruktioner

Status

Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse med deltagelse af 382 patienter fra dermatologisk ambulatorium på Amtssygehuset i Gentofte og Universitetshospitalet i Odense samt fra Hudklinikken, Vesterbro i Aalborg. Data analyseres ved hjælp af multivariat korrespondanceanalyse (MCA), der er baseret på vektor- og matriceregning. Data analyseres under vejledning af seniorforsker Martin D. Munk, Socialforskningsinstituttet.

Der vil desuden blive anvendt interview- og observationsstudier for at for at udvikle nye måder at informere patienter på, så deres evne til at reducere eksemudbrud øges. Endelig planlægges effektiviteten af disse nye metoder afprøvet i et interventionsstudie.

Samarbejdspartnere: Institut for Pædagogisk Sociologi, Pædagogisk Universitet, København og Socialforskningsinstituttet

Andre forskningsprojekter

Peroral udsættelse for nikkel – en metaanalyse

Der er gennemført en statistisk analyse af publicerede resultater for effekten af indtagelse af nikkel hos nikkelallergikere. Formålet er at beskrive, hvilke niveauer af nikkel, der kan udløse systemisk kontakt-eksem og relatere disse til indtagelsen via vand og normal kost.

Projektet er finansieret af Miljøstyrelsen. Det er gennemført af cand. scient. Christian Stab Jensen, Statistiker Aage Vølund og Videncenter for Allergi og er afleveret i rapportform. Der vil efterfølgende blive udarbejdet en videnskabelig artikel.

Farvestoffer i overføringsmærker til huden

Projektet havde til formål at kortlægge anvendelsen af farvestoffer i overføringsmærker til huden og vurdere risikoen ved de fundne farvestoffer i forhold til allergi. Projektet er finansieret af Miljøstyrelsen og har været gennemført som et samarbejde mellem Danmarks Miljøundersøgelser (SC Rastogi) og Videncenter for Allergi. Der blev analyseret 22 produkter for indhold af 129 farvestoffer. Resultaterne offentliggøres i rapportform i 2005 samt efterfølgende som videnskabelig artikel.

Parfume-allergi

I et EU-finansieret multicentre studie er der udviklet en ny diagnostisk test for parfume-allergi. Denne test, kaldet Fragrance mix II, indeholder 5 ekstra parfumestoffer, og påviser parfumeallergi hos ca. 4% af testede personer. Testen påviser parfumeallergi hos personer, hvis lidelse ellers ville være udiagnosticeret. Der er udarbejdet to videnskabelige artikler med resultaterne (*pub. no. 19, 20*). Den nye test er sat i produktion og vil være tilgængelig for diagnostiske formål i løbet af 2005.

Allergi forårsaget af kosmetiske produkter

Via netværket tilsluttet den nationale kliniske database for kontaktallergi er der indsamlet oplysninger om konkrete kosmetiske produkter, der har forårsaget allergi. Resultaterne vil blive gjort op og publiceret i 2005 og vil indgå i EU-kommissionens tiltag vedrørende etablering af et europæisk overvågningssystem for kosmetik-bivirkninger.

Klinisk database for kontaktallergi – status 2004

En national klinisk database for kontaktallergi etableredes per 1.oktober 2002. Formålet var, at generere data til at følge forekomsten af allergi og eventuelle effekter af forebyggelse. Herudover giver systemet mulighed for løbende kvalitetssikring og udvikling med hensyn til diagnostik og behandling af patienter med kontaktallergi.

Databasen er bygget op som et netværk bestående af praktiserende speciallæger i dermatologi og universitets hospitalsafdelinger, alle medlemmer af Den Danske Kontaktdermatitis Gruppe.

Data som rapporteres fra speciallægepraksis vil i højre grad reflektere allergimønstret i befolkningen end data fra hospitalsafdelinger. Derimod forventes data fra hospitalsafdelingerne at vise tyngden af problemerne.

Antal patienter inkluderet

I år 2003 er der indberettet data for mere end 3000 personer testet for kontaktallergi til databasen og i år 2004 vil dette tal stige til små 4.000.

Data for hyppigheden af de vigtigste allergener offentliggøres på Videncentrets hjemmeside med kommentarer.

Tilsluttede klinikker

I 2004 blev Dermatologisk afd. Marselisborg Hospital i Århus blev tilsluttet databasen. I det første halvår installeredes databasen og afdelingen tilrettede sin procedurer. Fra september måned har Afdelingen aktivt brugt databasen. I slutningen af året er der tilsluttet to nye speciallægeklinikker, en i Kalundborg og en i Hørsholm. De påbegynder dataindsamling i 2005.

VPN-linier: Der er gennemført forbindelse til Odense (via Sundhedsdatanet) og er forbindelsen er undervejs for Århus.

National database for kontaktallergi er dannet af et netværk af praktiserende speciallæger i dermatologi og hudafdelinger på Universitetshospitaler. Netværket rapporterer allergi-data til databasen samt data til vurdering af kvaliteten i udredningen.

Netværket består af:

Speciallægeklinikker i

Aalborg (N. Veien og G. Laurberg)
Bagsværd (N.H. Nielsen)
Herning (K. Kaaber)
Hørsholm (S. Vissing)
Kalundborg (B. og O. Kristensen)
Rødovre (Chr. Avnstorp)
Vejle (J. Thormann)

Hudafdelingen på

Amtssygehuset i Gentofte,
Odense Universitetshospital og
Marselisborg Hospital.

Indikatorer og standardisering

Den nationale database er basis for arbejde med standardisering og dokumentation af kvaliteten af de sundhedsydelser som vedrører kontaktallergi.

Der er blevet udarbejdet retningslinier og standarder for diagnosticering af kontaktallergi i 2003 på baggrund af en evidensgennemgang, svarende til retningslinierne for Det Nationale Indikator-projekt. Klinikkerne har arbejdet efter disse retningslinier i 2004 og målopfyldelsen er generelt pæn, men der vil blive arbejdet mere intensivt med kvalitetsudvikling i 2005. I 2004 har der blandt andet været sat fokus på patientinformation, således er der igangsat en revision af alle skriftlige patientinformationer

vedrørende kontaktallergi og dette arbejdet vil blive fortsat i 2005.

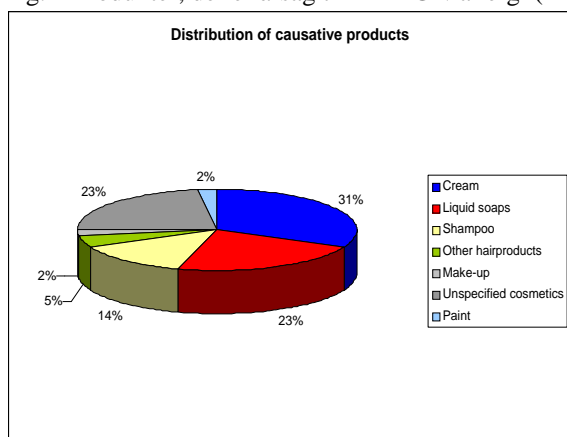
Logistik

Indberetningerne har hidtil foregået via papirskema fra de tilsluttede klinikker. Det har naturlig medført en forsinkelse i opgørelserne. Processen optimeres fremover, ved at der etableres en web-løsning til speciallægerne med direkte indtastning af data i klinikken. Herudover tilknyttedes en praktiserende speciallæge Videncentret med henblik på yderligere kvalitetssikring af indberetningerne.

Anvendelse af data til forebyggelse

Opgørelser af data fra netværket har vist, at kontaktallergi over for konserveringsmidlet methyldibromo glutaronitrile konstateres hos 5% af eksempatienterne, som allergitestes. Det betyder, at det er den 3. hyppigst årsag til kontaktallergi efter nikkel og parfume. En analyse af de indberettede data viste, at der er en signifikant sammenhæng mellem allergi over for methyldibromo glutaronitrile og håndeksem, samt at allergien er lige hyppig blandt mænd og kvinder. De eksponeringer, som er årsag til allergien blev analyseret og det blev vist at kilden hovedsagelig var kosmetiske produkter konserveret med stoffet i tilladte koncentrationer. Det drejede sig både om såkaldt stay-on kosmetik som fugtighedscremer og om wash-off produkter, specielt flydende håndsæber (Fig. 2).

Fig.2 Produkter, der er årsag til MDBGN-allergi (24)

Det blev også påvist, at eksemet bedredes eller forsvandt for hovedparten af patienterne i løbet af 6 måneder, når udsættelsen for methyldibromo glutaronitrile ophørte. Disse data er sammenskrevet til to publikationer (*pub no. 24, 27*).

Efter disse data har været kendt i offentligheden er andelen af flydende håndsæber konserveret med methyldibromo glutaronitrile på det danske marked faldet. De nævnte data samt de øvrige studier, der omhandler kontaktallergi over for methyldibromo glutaronitrile (*pub no. 2,4,6,22-24,27*) er sendt til EU-kommissionen, som led i dokumentation for, nødvendigheden af flere forebyggende foranstaltninger i forhold til allergi over for *methyldibromo glutaronitrile*. Denne dokumentation blev fremsendt på foranledning af Miljøministeren og Den Videnskabelige Komité for forbruger produkter, der rådgiver EU- Kommissionen, er ved bedømme materialet.

National klinisk database for kontaktallergi. Styregruppe

- *Susie Bondorf, Informatik Sundhedsstyrelsen*
- *Jette Blands, Center for Forebyggelse, SST*
- *Allan Linneberg, Kompetancecenter Øst*
- *Niels Veien, Praktiserende speciallæge*
- *Tove Agner, Derm. afd. KAS Gentofte*
- *IT-chefen, Amtssygehuset i Gentofte*
- *Martin Lauritsen, Videncenter for Allergi*
- *Jeanne Duus Johansen, Videncentret*

Udviklinger/nye tiltag i 2005

Der i slutningen af 2004 bevilliget midler til at optimere arbejdet med den kliniske database. Fonden for Faglig Udvikling af Speciallægepraksis under Amtsrådsforeningen har bevilliget midler til den del af projektet, der foregår i speciallægepraksis. Således kommer midlerne til den planlagte web-løsning herfra og til den kø-ordinerende speciallæge. Sundhedsstyrelsen har desuden

bevilliget midler til beskrivelse af patientstrømmen gennem de forskellige sektorer af sundhedsvæsnet for patienter med håndeksem, samt de forskellige barrierer, der kan være for et optimeret forløb. Herudover vil projektet afklare forskellige kvalitetsindikatorers prognostiske betydning. Til dette formål er der udviklet en skala til at bedømme sværhedsgraden af håndeksem (*pub no. 21*).

Overvågning af sjældent forekommende allergener

Dermatologisk afd., Odense Universitets-hospital står for overvågning af forekomsten af sjældne allergier via det oprettede allergenbankregister. Allergenbanken indeholder teststoffer til testning af personer med sjældent forekommende allergier og forsyner ca. 50 speciallæger med teststoffer på anmodning. Patienter med mistænkt allergisk kontakteksem undersøges hos hudlægerne med en standardserie af kontaktallergener, som afslører allergi over for almindeligt forekommende allergener i miljøet som fx nikkel og parfumestoffer samt konserveringsmidler. Man kan imidlertid blive allergisk over for en lang række andre stoffer, som findes i miljøet, i hjem eller på arbejdsplads. Allergenbanken råder over ca. 450 andre muligt allergifremkaldende stoffer. På baggrund af den enkelte patients sygehistorie, eksemlokalisering, arbejdsforhold og fritidsinteresser kan speciallægen tilrettelægge testning med ekstra allergener som kan vise sig at have stor betydning for patientens eksemsygdom.

I 2004 er antallet af allergener, der blev sendt ud og antal patienter testet steget betydeligt.

År	Antal allergener	Antal patienter
2000	2679	317
2001	2140	248
2002	3550	460
2003	4432	465
2004	Ca. 6200	Ca.600

Blandt de allergener, der hyppigt giver positive reaktioner, er konserveringsmidlet iodopropnylbutylcarbammat og tekstilfarven disperse blue 106, desuden frisørallergener, herunder toulene-diamine, ammonium persulphate og cocamidopropylbetain.

Formidling

Videncentrets hjemmeside:

www.videncenterforallergi.dk blev etableret i juni 2003. På hjemmesiden resumeers alle nye forskningsresultater og man kan finde baggrundsinformation om allergi, forebyggelse, gode råd og lovgivning. Endvidere publiceres resultaterne fra den Nationale database på hjemmesiden. Informationerne kan anvendes af industrien, myndigheder, forskere og borgere. En særlig del af hjemmesiden er udviklet som en service til klinikerne med opdateret information vedrørende testning af patienter og standard procedurer vedtaget i Den Danske Kontaktdermatitis Gruppe. Videncentret kan kontaktes via hjemmesiden vedrørende spørgsmål om udredning af konkrete patienter.

Hjemmesiden har i 2004 haft 1530 besøg om måneden i gennemsnit. Dette er 50% mere end i 2003.

Repræsentation i ekspertråd/arbejdsgrupper

- Kosmetikrådet under Miljøstyrelsen.
Formand: Torkil Menné. Medlem: Klaus Andersen.
- Bedre miljø for børnene – workshop
Teknologirådet
Deltager: Jeanne Duus Johansen
- Arbejdsgruppe under Miljøstyrelsen
vedrørende MCS
Deltager: Jeanne Duus Johansen

- Arbejdsgruppe under Miljøstyrelsen
vedrørende hårfarveallergi
Deltager: Jeanne Duus Johansen
- Dansk Kontakt Dermatitis Gruppe
Formand: Tove Agner. Medlemmer:
Torkil Menné, Klaus Andersen og Jeanne
Duus Johansen
- ESSCA. European Surveillance System
for Contact Allergy.
Deltagere: Torkil Menné og Jeanne Duus
- European Society of Contact Dermatitis.
Advisory Committee on fragrance allergy.
Formand: Klaus Andersen. Medlem:
Jeanne Duus Johansen.

Direkte kommunikation af resultater til myndigheder

- I syv tilfælde blev produkter, der var mistænkt for ikke at opfylde lovgivningen, meldt til Kemikalieinspektionen, Miljøstyrelsen.
- Henvendelse til Miljøstyrelsen
vedrørende allergi over for konserveringsmidlet metyldibromo glutaronitrile i sæbe og lignende. På baggrund af forskning primært udført i Videncenteret har Miljøministeren fremsendt anmodning til EU-kommissionen om re-vurdering af stoffet.

Resultat af tidligere henvendelser til EU-kommissionen :

- *Henvendelse til EU-Kommission vedrørende allergi over for parfumestoffet Lyril med en anmodning om at tage stilling til forebyggende foranstaltninger. Fælles brev fra EU-parfume forskningsgruppen. Juni 2003. Resultat: EU-kommissionens videnskabelige komité (SCCP) har indstillet at anvendelsen af Lyril (hydroxyisohexyl 3-cyclohexene) begrænses med henblik på at forebygge allergi . Opinion den 9. december 2003.*
- *Henvendelse til EU-Kommission vedrørende allergi over for ingredienser i oak moss abs. (chloroatranol) med en anmodning om at tage stilling til forebyggende foranstaltninger. Fælles brev fra EU-parfume forskningsgruppen. August 2003. Resultat: EU-kommissionens videnskabelige komité (SCCP) har indstillet at chloroatranol og atranol forbydes i kosmetiske produkter henblik på at forebygge allergi. Opinion den 7. december 2004.*

Studiebesøg

- International ekspertevaluering af Videncentrets aktiviteter 12. januar 2004 (se resume side 27).
- Studiebesøg af den svenske Vårdallstiftelse den 26. februar 2004
- A-kursus for kommende dermatologer. Delkursus i kontakteksem og arbejdsdermatologi. Afholdt 15.-17. september 2004 i Videncentret
- Studiebesøg af Department of Occupational and Environmental Health

Stockholm County Council and Karolinska Institutet, Sverige.

Seminarer afholdt af Videncentret

- Symposium om forebyggelse, allergi og miljø. Deltagere fra Miljø- og Sundhedsstyrelsen samt Videncenter for Allergi. Miljøstyrelsen 29. september 2004.
- Allergy and the environment. Meeting between researcher at Department of Occupational and Environmental Health Stockholm County Council and Karolinska Institutet, Sweden and National Allergy Research Centre (Videncenter for allergi). KAS Gentofte 2.-3. december 2004
- Seks forskningsseminarer med in- og eksterne foredragsholdere dækkende en række forskellige emner. Seminarerne er åbne og invitationer sendes til myndigheder, forskere, læger, patient organisationer og andre interesserede. Seminarerne følges sædvanlig vis af 15 – 20 personer.

Formidling af resultater fra Videncentret foregår via hjemmesiden, ved forskningsseminarer og møder med patient- og industri- interesseorganisationer. I flere tilfælde er Videncentrets forskningsresultater sendt direkte til EU-kommissionen og med dokumenteret effekt. I 2004 har videncentret produceret 27 videnskabelige artikler, heraf er de 14 trykt og de 13 antaget til publikation. Ydermere er der i 2004 holdt mere end 60 videnskabelige foredrag eller undervisningsseancer forestået af Videncentrets medarbejdere.

Videnskabelige publikationer

1. Elberling J, Linneberg A, Mosbech H, Dirksen A, Frolund L, Madsen F, Nielsen NH, Johansen JD. A link between skin and airways regarding sensitivity to fragrance products? *Br. J Dermatol.* 2004; 151:1197-1203
2. Jensen CD, Johansen JD, Menne T, Andersen KE. Methylidibromoglutaronitrile in rinse-off products causes allergic contact dermatitis: an experimental study. *Br J Dermatol.* 2004 Jan;150(1):90-5
3. Noiesen E, Larsen K, Agner T. Compliance in contact allergy with focus on cosmetic labelling: a qualitative research project. *Contact Dermatitis* 2004; 51:189-195
4. Pedersen LK, Haslund P, Johansen JD, Held E, Vølund Å, Agner T. Influence of a detergent on skin response to methylidibromo glutaronitrile in sensitised individuals. *Contact Dermatitis* 2004;50:1-5
5. Pedersen LK, Johansen JD, Held, Agner T. Augmentation of a skin response by exposure to a combination of allergens and irritants – a review. *Contact Dermatitis* 2004;50:265-273
6. Pedersen LK, Agner T, Held E, Johansen JD. Methylidibromo glutaronitrile in leave-on products elicits contact allergy at low concentration. *Br J Dermatol* 2004;151:817-822
7. Bossi R, Rastogi SC, Bernard G, Giminez-Arnau E, Johansen JD, Lepoittevin JP, Menné T. A liquid chromatography-mass spectrometric method for the determination of the oak moss allergens atranol and chloroatranol in perfumes. *J Sep Sci* 2004;27:537-40
8. Rastogi SC, Zachariae C, Johansen JD, Jensen CD, Menné T. Determination of methylidibromo glutaronitrile in cosmetic products by HPLC with electrochemical detection – method validation. *J. Chromatogr.* 2004;1031:315-7
9. Rastogi SC, Bossi R, Johansen JD, Menné T, Bernard G, Giminez-Arnau E, Lepoittevin JP. Content of oak moss allergens atranol and chloroatranol in perfumes and similar products. *Contact Dermatitis* 2004;50:367-70
10. Skøt R, Agner T, Mathiesen B, Jemec GBE, Johansen JD. Arbejdsbetingede hudlidelser. *Månedsskrift for praktisk lægegerning* 2004(marts):289-298
11. Skoet R, Olsen J, Mathiesen B, Iversen L, Johansen JD, Agner T. A survey of occupational hand eczema in Denmark. *Contact Dermatitis* 2004; 51:159-66
12. Søsted H, Patlewicz G, Estrada E, Johansen J D, Basketter DA. Ranking of hair dye substances according to predicted sensitization potency – quantitative structure –activity relationships *Contact Dermatitis* 2004;51: 241-254
13. Søsted H, Rastogi S C, Andersen KE, Johansen JD, Menné T. Hair dye contact allergy: quantitative exposure assessment of selected products and clinical cases. *Contact Dermatitis* 2004;50: 344-348

14. Søstед H, Agner T, Andersen KE, Menné T. Allergisk kontakteksem udløst af hårfarvning. Månedsskrift for praktisk lægegerning, februar 2004, 82. årgang 161-166
- accepteret til publikation
15. Bruze M, Johansen JD, Andersen KE, Frosch P, Goossens A, Lepoittevin JP, Rastogi SC, White I, Menné T. Deodorants: an experimental provocation study with isoeugenol. *Contact Dermatitis* 2004
16. Elberling J, Linneberg A, Dirksen A, Johansen JD, Frolund L, Madsen F, Nielsen NH, Mosbech H. Mucosal symptoms elicited by fragrance products in a population based sample - in relation to bronchial hyperreactivity and atopy. *Clin.Exp.Allergy* 2004
17. Elberling J, Linneberg A, Mosbech H, Dirksen A, Menne T, Frolund L, Madsen F, Nielsen NH, Johansen JD. Airborne chemicals cause respiratory symptoms in individuals with contact allergy. *Contact Dermatitis* 2004
18. Fischer LA, Menné T, Johansen JD. Experimental nickel elicitation thresholds – a review focusing on occluded nickel exposure. *Contact Dermatitis* 2004
19. Frosch PJ, Pirker C, Rastogi SC, Andersen KE, Bruze M, Svedman C, Goossens A, White IR, Uter W, Arnau Giminez E, Lepoittevin JP, Menné T, Johansen JD. Patch testing with a new fragrance mix detects additional patients sensitive to perfumes and missed by the current fragrance mix. *Contact Dermatitis* 2004
20. Frosch PJ, Pirker C, Rastogi SC, Andersen KE, Bruze M, Svedman C, Goossens A, White IR, Uter W, Arnau Giminez E, Lepoittevin JP, Johansen JD, Menné T. Patch testing with a new fragrance mix – reactivity to the single constituents and chemical detection in relevant cosmetic products. *Contact Dermatitis* 2004
21. Held E, Skoet R, Johansen JD, Agner T. The hand eczema severity index (HECSI): a scoring system for clinical assessment of hand eczema. A study of inter-and intraobserver reliability. *Br J Derm* 2004
22. Jensen CD, Johansen JD, Menné T, Andersen KE. MDBGN contact allergy: effect of single versus repeated daily application exposure. *Contact Dermatitis* 2004
23. Jensen CD, Johansen JD, Menné T, Andersen KE. Increased retest activity by both patch and use test with methyldibromo glutaronitrile in sensitized individuals. *Acta Derm. Venereol* 2004
24. Johansen JD, Veien NK, Laurberg G, Kaaber K, Thormann J, Lauritzen M, Avnstorp C. Contact allergy to methyldibromo glutaronitril – data from a ‘front line’ network. On behalf of the Danish Contact Dermatitis Group. *Contact Dermatitis* 2004
25. Pedersen LK, Held E, Johansen JD, Agner T. Short-term effects of alcohol disinfectant and detergent on skin irritation. *Contact Dermatitis* 2004
26. Søstед H, Hesse U, Menné T, Andersen KE, Johansen JD. Contact dermatitis to hair dyes in an adult Danish population – an interview based study. *Br J Dermatol* 2004

27. Zachariae C, Johansen JD, Rastogi SC, Menné T. Allergic contact dermatitis from methyl dibromo glutaronitrile – clinical cases from 2003. *Contact Dermatitis* 2004

Fischer LA Dose-response studies of nickel allergy. KAS i Gentofte for forskere på Karolinska sygehuset Stockholm, 2. december 2004

Andre publikationer

Videncenter for Allergi informerer. Fast spalte i Astma-Allergi bladet. Udkommer hver 2. måned

Johansen JD. Nikkel-og parfume-allergi. Lægehelse marts 2004

Søstød H Høj pris for ny kulør på toppen. Ugens Kommentar – Nr. 15, 12. januar 2004 i Sundt Miljø, udgivet af Informationscenteret for Miljø og Sundhed

Fischer LA Elicitation thresholds for nickel – A review. *Contact Dermatitis* 2004 – blending science with best practice, Experimental Contact Dermatitis Research Group (ECDRG) and American Contact Dermatitis Society (ACDS) meeting, National Institute of Health, Bethesda, Maryland, 29. October 2004

Fischer LA Dosis-respons undersøgelser og nikkelallergi. Symposium om forebyggelse, kontaktallergi og miljø, Miljøstyrelsen, København, 29. september 2004

Foredrag

Andersen KE. 10-yeras experience with the allergen bank. 7th Congress of the European Society of Contact Dermatitis (ESCD 2004), Panum-Instituttet, 9. -12. June 2004

Andersen KE. Allergic contact dermatitis due to cosmetics. EADV.Firenze 17.-21. november 2004

Elberling J Mucosal symptoms elicited by fragrances; a population-based study 7th Congress of the European Society of Contact Dermatitis (ESCD 2004), Panum-Instituttet, 9. -12. June 2004

Elberling J Duftstoffer og slimhindsymptomer- hvad er problemet ? Københavnske Dermatologers Klub, Domus Medica, 14.januar 2004

Elberling J Duftstoffer og slimhindsymptomer, IndeklimaForum '04. Arbejdsmiljøinstituttet 10.-11. maj 2004

Hansen MB. Differential genekspression i allergen-aktiveret perifert blod. Symposium om forebyggelse, kontaktallergi og miljø. Miljøstyrelsen, København., 29. september 2004

Hansen MB. Differential gene expression in allergenactivated peripheral blood mononuclear cells from allergic patients. The 7th congress of the European Society of Contact Dermatitis, Copenhagen, June 2004

Jensen CD Præsentation af forskningsresultater på 30th Nordic Congress of Dermatology and Venerology, Odense 6.-9. maj 2004

Jensen CD Præsentation af forskningsresultater på 7th Congress of the European Society of Contact Dermatitis, Copenhagen 9.-12. June 2004

Jensen CD Sænkning af koncentrationen MDBGN i et produkt modvirkes af antal applikationer. Symposium om forebyggelse, kontaktallergi og miljø. Miljøstyrelsen, København., 29. september 2004

Jensen CD Methylidibromo glutaronitrile allergy – experimental studies. Joint meeting between Department of Occupational and Environmental Dermatology, Karolinska Institutet, Sweden and National Allergy Research Centre, Gentofte Hospital 3-4 December 2004

Johansen JD Kontaktallergi - Forebyggelse der virker. 10. Danske samfundsmedicinske konference. Hindsgavl, 24.-25. maj 2004

Johansen JD Dose-response aspects of contact allergy. Keynote lecture. 7th Congress of European Society of Contact Dermatitis. Copenhagen 7-12 June 2004

Johansen JD Establishment of safe exposure limits for elicitation of allergy – fragrances. 7th Congress of European Society of Contact Dermatitis. Copenhagen Invited speaker, 7-12 June 2004

Johansen JD, Rastogi SC, Andersen KE, Bernard G, Svedman C, Bruze M, Bossi R, Gimenez. Arnau E, Lepoittevin JP, Menné T. Chloroatranol – clinical studies and exposure analysis. 7th Congress of European Society of Contact Dermatitis, Copenhagen, 7-12 June 2004

Johansen JD Kontakteksem. Dansk selskab for Allergologi. Årsmøde 13-14. August 2004

Johansen JD Klinisk database og kontaktallergi. Symposium om forebyggelse, Allergi og miljø. Deltagere fra Miljø-Sundhedsstyrelsen og Videncenter for Allergi. Miljøstyrelsen, København, 29. september 2004

Johansen JD Contact allergy to perfumes – diagnosis and management. 13th Congress European Academy of Dermatology and Venerology. Invited speaker. Firenze 17.-21. november 2004

Johansen JD Chloroatranol and atranol potent allergens in perfumes. Joint meeting between Department of Occupational and Environmental Dermatology, Karolinska Institutet, Sweden and National Allergy Research Centre, Gentofte Hospital 3-4 December 2004

Lerbæk A Kathonallergi – Ny viden. Videncenter for Allergi, Dermatologisk Afd. K, KAS Gentofte. Møde for afdelingens læger og ph.d.-studerende, 26. april 2004

Lerbæk A Håndeksem og tvillinger. Videncenter for Allergi, Dermatologisk Afd. K, KAS Gentofte. Møde for afdelingens læger og ph.d.-studerende, 6. oktober 2004

Lerbæk A Dose/unit area and time – key factors in the elicitation capacity of methylchloroisothiazolinone/methylisothiazolinone (MCI/MI). Oral presentation at the combined meeting of the Experimental Contact Dermatitis Research Group (ECDRG) and the American Contact Dermatitis Society (ACDS), Bethesda, Maryland, USA, 29 November 2004

Lerbæk A The elicitation capacity of MCI/MI. Oral presentation at the joined meeting between Department of Occupational and Environmental Dermatology, Karolinska Institutet, Sweden and The National Allergy Research Centre, Gentofte Hospital, 3 December 2004

Lerbæk A Hand eczema in twins – a follow-up study. Oral presentation at the joined meeting between Department of Occupational and Environmental Dermatology, Karolinska Institutet, Sweden and The National Allergy Research Centre, Gentofte Hospital, 3 December 2004

Noiesen E Hvordan handler patienter i relation til allergisk kontakteksem - og hvorfor?
Fællessygeplejerskemøde, Dermatologisk afdeling K, KAS Gentofte, januar 2004

Noiesen E What kind of knowledge generates patients' actions - an empirical study in relation to allergic contact dermatitis. Invited speaker. Course for nurses: Oral and written patient information.
30th Nordic Congress of Dermatology and Venereology, Odense, maj 2004

Noiesen E What kind of knowledge generates patients' actions - an empirical study in relation to allergic contact dermatitis. 7th Congress of the European Society of Contact Dermatitis, Copenhagen, June 2004

Noiesen E Information til patienter med allergisk kontakt dermatitis. Symposium om forebyggelse, Allergi og miljø. Deltagere fra Miljø- Sundhedsstyrelsen og Videncenter for Allergi. Miljøstyrelsen, København, 29. september 2004

Noiesen E At læse indholdsdeklarationer på kosmetik. Kosmetikrådet - oktober 2004

Noiesen E Information and compliance. Joint meeting between Department of Occupational and Environmental Dermatology, Karolinska Institutet, Sweden and The National Allergy Research Centre, Gentofte Hospital. 2 - 3 December 2004

Pedersen LK. Methyl dibromo glutaronitrile in leave-on products. European Society of Contact Dermatitis, ESCD, 11. juni 2004

Pedersen LK Methyl dibromo glutaronitril i leave-on produkter, Miljø- og Sundhedsstyrelsen, 29. september 2004

Pedersen LK Alkoholinfektion og/eller sæbevask – betydning for hudens barrierefunktion og udvikling af eksem. KAS Gentofte for speciallæger i dermatologi og øvrige interesserede, 27. oktober 2004

Pedersen LK Combination effects – allergens and irritants. Forskere fra Karolinska Institutet, Videncenter for Allergi, 2. – 3. december 2004

Søsted H Contact allergy to hair dyes. Forskere fra Karolinska Institutet, Videncenter for Allergi, 2. – 3. december 2004

Søsted H Hårfarver - prædiktion af sensibiliserings potentiale ved QSAR, Symposium om forebyggelse, kontaktallergi og miljø, Miljøstyrelsen, 29. september 2004.

Søsted H Hair dyes, prediction of sensitization potential with QSAR. 7th Congress of the European Society of Contact Dermatitis, Copenhagen, 10 June 2004.

Postere

Elberling J Character and severity of symptoms from the eyes and airways elicited by fragrance products - a population based study. XXIII EAACI Congress, Amsterdam, 12 -16 June 2004

Elberling J Risk factors of mucosal symptoms elicited by perfumes and other fragrance products - a population based study. XXIII EAACI Congress, Amsterdam, 12 -16 June 2004

Uddannelse/undervisning

Vejlederfunktion

Elberling J OSVAL1 Vejleder for 5. semester medicinstuderende ved KU. Opgavetitel: Sensorisk hyperreaktivitet i luftvejene

Noiesen E Vejleder for 6 kursister på Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning (UCFS) etårige postgraduate kursus: Introduktion til forskningsmetodologi

Ekstern undervisning varetaget af medarbejderne

Elberling J Praktiske øvelser i priktestning. Kursus i immunologi gennemført for 9 hold 5. semester medicinstuderende ved KU. Laboratorium for kliniske færdigheder, RH, forår 2004

Elberling J Luftvejsallergi. 4. semester studerende på Suhr's Seminarium i Ernæring og Sundhed under Modulet Sundhed og Miljø, forår og efterår 2004.

Elberling J Praktiske øvelser i priktestning Kursus i Immunologi gennemført for 9 hold 5. semester medicinstuderende ved KU. Laboratorium for kliniske færdigheder, RH, efterår 2004.

Elberling J Overfølsomhed over for luftbårne kemiske stoffer. A-kursus i dermatologi. Dermatologisk afdeling K, KAS Gentofte, 16. september 2004

Elberling J Debatmøde om slimhindsymptomer, duft og kemikalie overfølsomhed- MCS. Astma-Allergi Foreningens Oplysningskreds, Odense, 20. november 2004

Elberling J Mucosal symptoms and airborne chemicals. Joint meeting between Department of Occupational and Environmental Dermatology, Karolinska Institutet, Sweden and The National Allergy Research Centre, KAS Gentofte, 2.-3. december 2004

Hansen MB Genekspression og kontaktallergi. Undervisning ved A-kursus i kontakteksem og arbejdsdermatologi. KAS Gentofte, 16. september 2004

Johansen JD Parfumeallergi. Temamøde om allergi. Brancheforeningen for sæbe, parfume og tekniske/kemiske artikler. Symbion, København 15. januar 2004

Johansen JD Allergisk kontakteksem. Dosis respons. A-kursus i kontakteksem og arbejdsdermatologi 15. september 2004

Johansen JD Kontakteksem og parfumer. A-kursus i kontakteksem og arbejdsdermatologi 16. september 2004

Johansen JD. Klinisk database og kvalitetsstandarder. A-kursus i kontakteksem og arbejdsdermatologi 16. september 2004

Johansen JD Kontaktallergi over for parfume og konserveringsmidler i hudplejeprodukter. Fyraftensmøde for sundhedsplejersker og konsultationssygeplejersker på Fyn. Arrangeret af Astma-Allergi Forbundet. 5. Oktober 2004

Johansen JD Introduction to occupational skin allergies – clinical aspects and dose-reponse, threshold limits and individual susceptibility in occupational skin allergy. Occupational Skin and Airway allergies – exposure, risk assessment and prevention. Niva-kursus, 7.-11. november 2004

Johansen JD Nyt om allergifremkaldende stoffer i produkter. Euroforum. Konference København 9.- 10. november 2004

Lerbæk A Dermatologi, med fokus på håndeksem. Undervisning af praksisreservelæger fra Københavns Amt. 3 timer. 18. oktober 2004

Noiesen E Hvordan håndterer socialt forskellige grupper af patienter med kontakteksem deres dagligdag? Hvilken viden ligger bag patienternes handlinger? Og hvor har de den viden fra?
Undervisning for sygeplejersker, Dermatologisk afdeling, Bispebjerg Hospital, 26.marts 2004

Pedersen LK Delkursus i kontakteksem og arbejdsdermatologi – hånddesinfektion og handsker. Kursister i dermatologi, kommende speciallæger i dermatologi, 17. september 2004

Pedersen LK ICD og ACD forårsaget af handsker, hånddesinfektion/håndvask i sundhedssektoren, A-kursus, Videncenter for Allergi, 3. november 2004

Søsted H Ny viden om hårfarver og allergi. Temamøde om allergi afholdt af brancheforeningen SPT. Symbion, København, 15. januar 2004

Søsted H Hårfarver og allergi. Undervisningsmøde for læger og sygeplejersker på dermatologisk afd. Bispebjerg Hospital, 28. maj 2004.

Søsted H Kontakteksem og arbejdsdermatologi, PPD allergi og hårfarver. A-kursus i dermatologi. KAS Gentofte. 16. september 2004

Søsted H Kan jeg få allergi i huden af hårfarver Fyraftensmøde for frisører, Miljøkontrollen og Københavns

Miljønetværk, Kalvebod Brygge, København, 6. oktober 2004

Intern undervisning varetaget af medarbejderne

Elberling J Sensorisk hyperreaktivitet. Litteraturklub, Videncenter for Allergi, KAS Gentofte, 18. februar 2004

Elberling J Chemestesis the common chemical sense. Litteraturklub, Videncenter for Allergi, KAS Gentofte, 8. september 2004

Fischer L Risikovurderingsmodeller for allergi, Videncenter for Allergi, 20. oktober 2004.

Jensen CD Undervisningstime for afdelingens læger og studerende med præsentation af forskningsresultater. Dermatologisk afd., Odense Universitetshospital, Odense, 4. maj 2004

Jensen CD Undervisningstime for afdelingens læger og studerende med præsentation af forskningsresultater. Dermatologisk afd., Odense Universitetshospital, Odense, 9. november 2004

Lauritsen M Kliniske databaser – hvad er det? Videncenter for Allergi, 12 maj 2004

Lauritsen M Magt & Dialog. Videncenter for Allergi, 25. august 2004

Pedersen LK Forskellige effekter af irriteranter, Videncenter for Allergi, 17. marts 2004

Schweitz S H.C. Andersens København, Videncenter for Allergi, december 2004

Søsted H Enzymregulering i huden og hårfarve allergi, Videncenter for Allergi, 17. november 2004

Søsted H Kvantitativ struktur aktivitet relationships, QSAR Videntcenter for Allergi, 26. maj 2004.

Deltagelse i kongresser og symposier

30th Nordic Congress of Dermatology and Venerology. Odense, Danmark. 6.-9. maj 2004.

IndeklimaForum '04 Arbejdsmiljøinstituttet, København, 10.-11. Maj 2004

Dansk selskab for samfundsmedicin-konference. Hindsgavl, 24.-25. maj 2004

7th Congress of the European Society of Contact Dermatitis (ESCD 2004), Copenhagen, Panum-Instituttet, 9. -12. juni 2004

XXIII EAACI Congress, Amsterdam, 12. -16. juni 2004

Dansk selskab for Allergologi. Årsmøde 13-14. August 2004

Forebyggelse, kontaktallergi og miljø. Miljøstyrelsen, København, 29. september 2004

The EDEN-IDEA Congres 2004. (The European Dermato-Epidemiology Network (EDEN), The International Dermato-Epidemiology Association (IDEA)). Venedig, Italien. 11. - 13.oktober 2004

Contact Dermatitis 2004 – Blending Science with Best Practice. Combined meeting of the Experimental Contact Dermatitis Research Group (ECDRG) and the American Contact Dermatitis Society (ACDS). Bethesda, Maryland, USA. 28. -30. Oktober 2004

13th Congress European Academy of Dermatology and Venerology. Firenze 17.-21. november 2004

Dansk Dermatologisk Selskabs årsmøde, Bispebjerg Hospital, 26.-27.november 2004

Skin: Redefining borders – a one-day multidisciplinary workshop. Syddansk Universitet, 16. december 2004

Kurser

Elberling J Ph.D.- kursus: Spørgeskema- og interview metoden i klinisk og samfundsmedicinsk forskning, v. Mogens Trab Damsgaard Panum-Instituttet, 3.-9. juni 2004

Elberling J Basic and Clinical Allergy. Prof. A.B. Kay, Postgraduate Education Centre, National Heart and Lung Institute, Imperial College Faculty of Medicine, London. 19.-22. april 2004

Elberling J Kursus i klinisk fotografering, Arrangeret af Novartis v. Niels K. Veien og fotograf Claudi Thyrrstrup. København N, efterår 2004

Elberling J Lægeforeningens kursus: Lægen møder pressen II, v. Karsten Brinch, Domus Medica, 11.-12. november 2004

Jensen CD Databasekursus, Sundhedsvidenskabelig Fakultet, Syddansk Universitet, forår 2004.

Jensen CD Safety Assessment of Cosmetics in the EU: Training Course, Department of Toxicology, Vrije Universiteit Brussel, Bruxelles, April 2004

Jensen CD Registerforskning, Sundhedsvidenskabelig Fakultet, Syddansk Universitet, forår 2004

Jensen CD DNA-microarray technology in clinical and basic research Modules 1 and 2 Sundhedsvidenskabelig Fakultet, Syddansk Universitet, efterår 2004,

Jensen CD Introductory Course on the Biology of the skin, Downing College, Cambridge, England, December 2004,

Lauritsen M Ledelse og Organisation; Diplomuddannelse i Ledelse KLEO – CVU København og Nordsjælland. 2004

Lauritsen M Ledelse og Medarbejder: Diplomuddannelse i Ledelse KLEO – CVU København og Nordsjælland. 2004

Lauritsen M Ledelse i den politisk styret organisation; Diplomuddannelse i Ledelse KLEO – CVU København og Nordsjælland. 2004

Lerbæk A Patch Test Course. Following the 7th Congress of the European Society of Contact Dermatitis 2004. Copenhagen, 12 June 2004

Lerbæk A Epidemiology for the uninitiated. Pre-meeting course at the EDEN-IDEA Congress. Venedig, Italy, 10 October 2004

Noiesen E Geometric Data Analysis. From Correspondence Analysis to Structured Data Analysis
Universitetet i Uppsala, den 2. og 3. september

Noiesen E Kvalitative metoder. Hvordan indfanger man læreprocesser? Introduktion og diskussion af kvalitative metoder - med særlig fokus på den biografiske tilgang og det kvalitative interview.
Institut for læring, Aalborg Universitet, 21. - 22. oktober

Noiesen E Advanced social epidemiology. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet, 15. - 19. november

Noiesen E Korrespondanceanalyse. Universitetet i Uppsala, den 23. - 28. september

Pedersen LK Use of SAS Statistical Software, Panum Institutttet, 12.-14. Januar 2004,.

Pedersen LK Academic writing in English for health Science PhD students, level 2, Panum Institutttet d.13. og 27. februar, 12. og 26. marts, 16. og 30. april 2004

Pedersen LK GCP (Good Clinical Practice) Rigshospitalet, 18. november 2004

Pedersen LK Academic Communication for health Science ph.d. students- presentation of a seminar, Panum Institutttet, 2. og 20. februar 2004

Pedersen LK Introduction to SPSS. Panum Institutttet, 5. og 6. april 2004,

Pedersen LK Medical Philosophy and Ethics A. 19 Panum Institutttet.-22. april 2004,

Pedersen LK Fotodermatologisk kursus ved Novartis. Efterår 2004.

Schweitz S Machony, amtets regnskabssystem del I og II, december 2004

Søsted H Ph.d. kursus. Spørgeskema- og interviewmetoden i klinisk og samfundsmedicinsk forskning, juni 2004

Søsted H Basic statistics for health researchers, marts 2004

Finansiering og forskningsstøtte

I 2004 er der udover Videntretts basisbevilling på 5 mio. kr. fra Miljøstyrelsen anvendt 1.7 mio. kr. i forskningsstøtte modtaget fra Sundheds- og Miljøstyrelsen, Indenrigs- og Sundhedsministeriets Forskningsfond, Dansk Sygeplejeråd, Aage Bangs Fond, Niels Hjorts Fond og Liv Bryhns Fond.

Expert evaluation of the activities of

**National Allergy Research Centre
for chemical substances in consumer products**

Prepared for: Chemicals Division, National Environmental Protection Agency

By

Ian R. White, Chairman of the Scientific Committee for Cosmetic and Non-Food Products at the **European Commission** (DG SANCO ; Consumer safety and health protection) and chairman of the contact dermatitis clinic, at St. Thomas' Hospital, London.

Magnus Bruze, Prof. Dept. of Occupational and Environmental Dermatology, Malmö University Hospital, Sweden

Eva Millquist, Ass. Prof. Asthma and Allergy Research Group, Department of Respiratory Medicine and Allergy, Sahlgrenska University Hospital, Göteborg, Sweden.

Executive summary

The concept of the National Allergy Research Centre is, we believe unique in Europe. In the short time since its foundation, the National Allergy Research Centre has established it self as an institution of excellence.

Its design and organisation optimises the conditions required for effective flow of information and for actions to be instigated to advise authorities and protect the consumer.

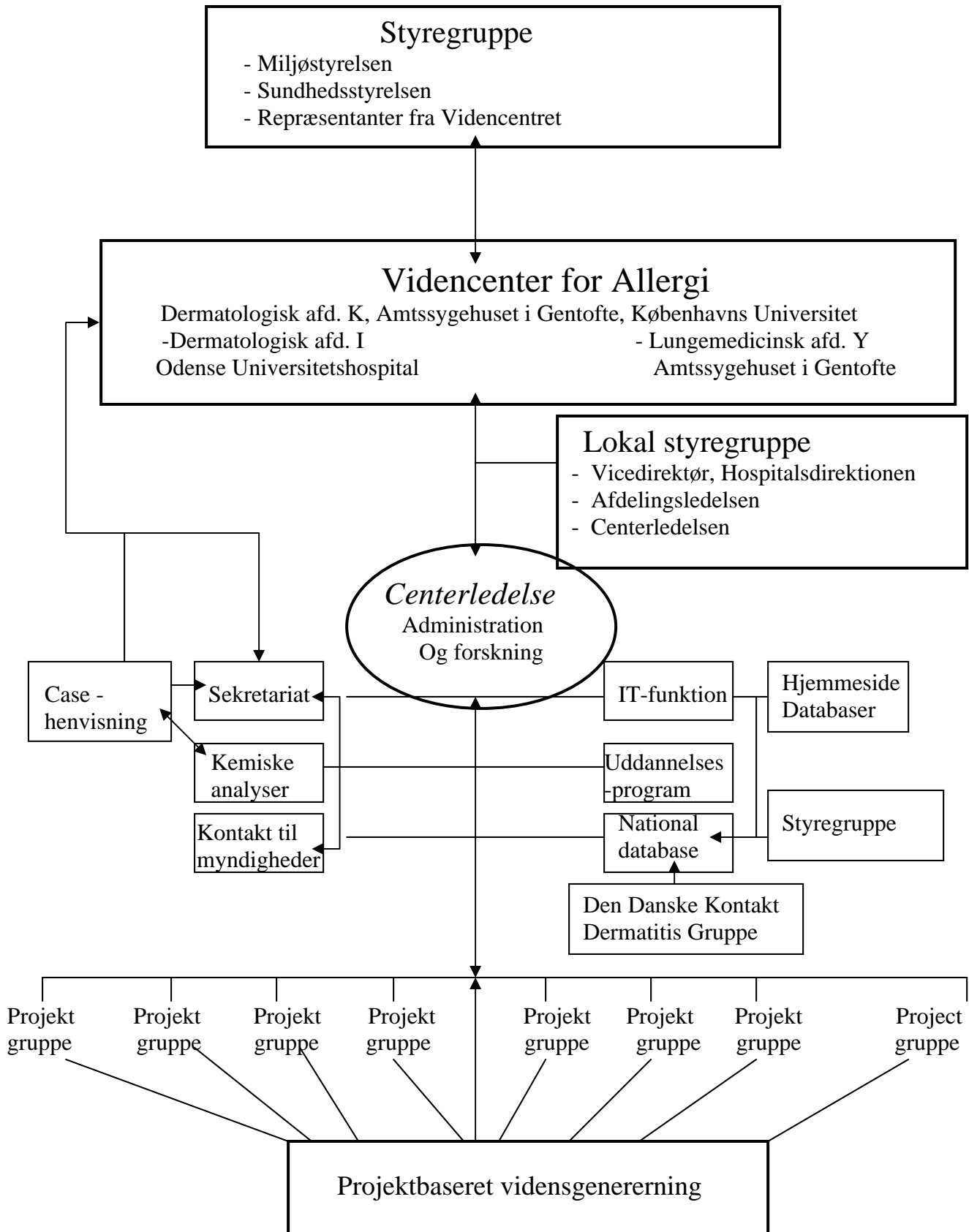
As a result of the close co-operation between the hospital and office-based centres, detailed standard operating procedures are being developed. This will broaden the availability of quality evaluations within the Danish healthcare system. This model of co-operation and collaboration between the two divisions of healthcare provision is also unique.

Up until the present time, the Centre has produced some 30 scientific papers that have been published or have been accepted for publication. This is an impressive output considering the short time that the Centre has been active. The lists of authors highlights the excellence of co-operation that the Centre has with colleagues within Denmark and internationally. The papers are relevant to the aims of the Centre and the investigations described are central to discussion and regulation to reduce allergy in the consumer. It is known that data from the Centre has been used regularly by the European Commission's advisory services to provide recommendations for protecting the consumer. We are not aware of any other organisation having facilitated health protection of the consumer in European in a similar way.

We strongly support the activities and structure of the National Centre for Allergy. It has undertaken essential work with relatively limited resources and its impact on allergy prevention, control and understanding is impressive and must be continued. Increased funding is highly recommended.

29. January 2004

Organisationsdiagram

Videncentrets medarbejderstab og tilknyttede personer (2004)

Funktion	Medarbejder	Lønnet via Centret
Daglig leder	Jeanne Duus	X
Sekretær	Susanne Schweitz	X
IT-medarbejder	Martin Lauritzen	X
Ph.d-studerende (Kromprojekt)	Malene Barré Hansen	X
Ph.d-studerende (Konserveringsmidler) OUH	Charlotte Devantier	X
Ph.d.-studerende (luftvejsprojekt)	Jesper Elberling	X
Ph.d.-studerende (kombinationseffekter)	Line Kynemund Pedersen	X
Ph.d.-studerende (hårfarver)	Heidi Søsted	X
Ph.d.-studerende (informationsprojekt)	Eline Noiesen	X
Ph.d-studerende (dosis-response modeller)	Louise Arup Fischer	X
Ph.d.-studerende (Tvillingundersøgelser)	Anne Lerbæk Sørensen	X
Ph.d. studerende (børn og allergi)/Pæd afd.	Liselotte Brydesholt	
Seniorforsker (systemisk kontakteksem)	Christian Stab Jensen	X
Forskningsmedarbejder (database)	Eva Tiedemann	X
Administrativ chef, styregruppe og forskningsleder	Prof. Torkil Menné	
Styregruppe og forskningsleder	Overl. Tove Agner	
Styregruppe og forskningsleder	Prof. Asger Dirksen	
Styregruppe og forskningsleder	Prof. Klaus Andersen	
Forskningsleder	Afdelingslæge Evy Paulsen	
Forskningsleder	Overl. Hølgger Mosbech	
Forskningsleder	Lektor Lone Skov	
Forskningsleder	Lektor Kristian Larsen	
Forskningsleder	Lektor Jørgen Olsen	